

Akademia Europejska

3. spotkanie
9.04.2025 r.

koordynatorka Akademii
Joanna Różycka-Thiriet
j.rozycka@schuman.pl

Temat: Relacje Unii z azjatyckimi potęgami (Chiny, Indie)

Nasi goście:

- **dr Patryk Kugiel**, główny analityk w Polskim Instytucie Spraw Międzynarodowych
- **Grzegorz Stec**, szef biura Mercator Institute for China Studies (MERICS) w Brukseli

FRAZA DNIA

(...) W pełnym wyzwaniu środowisku regionalnym i międzynarodowym UE i Indie podzielają wartości demokracji, praw człowieka, podstawowych wolności i wspierają globalny porządek oparty na zasadach multilateralizmu. Obie reprezentują „unię różnorodności” i mają ważny udział w dobrobycie i zrównoważonym rozwoju drugiej strony. (...)

Indie angażują się w kwestie globalne, promując swoją miękką siłę i budując różnorodne partnerstwa. (...)

Silne partnerstwo z Indiami jest pożądane, aby wspólnie przyczyniać się do zachowania pokoju i stabilności, promować dobrobyt i zrównoważony rozwój oraz wzmacniać porządek oparty na zasadach. (...) UE i Indie reprezentują populację liczącą blisko dwa miliardy ludzi, znaczny rezerwuar wzrostu gospodarczego i ogromny potencjał pozytywnego wpływu na rozwój ludzkości. (...)

- fragment komunikatu Komisji Europejskiej *Elementy strategii UE wobec Indii* z 2018 roku.

(...) Chin nie można już postrzegać jako kraju rozwijającego się. Są one kluczowym podmiotem na arenie międzynarodowej i wiodącą potęgą technologiczną. Ich rosnącej roli na świecie, w tym w Europie, powinna towarzyszyć większa odpowiedzialność za utrzymanie międzynarodowego porządku opartego na zasadach, jak również większa wzajemność, niedyskryminacja i otwartość chińskiego systemu gospodarczego. (...)

W zależności od obszaru polityki, Chiny są dla UE jednocześnie współpracującym partnerem, z którym Unia dzieli te same skoordynowane cele, partnerem negocjacyjnym, z którym UE musi wypracować równowagę interesów, konkurentem gospodarczym dążącym do osiągnięcia wiodącej pozycji w dziedzinie technologii, a także rywalem systemowym, który promuje alternatywne modele sprawowania rządów. Wymaga to elastycznego i pragmatycznego podejścia UE jako całości, umożliwiającego opartą na zasadach obronę jej interesów i wartości. W zależności od rozpatrywanych kwestii i obszarów polityki należy również korzystać z różnych narzędzi i metod w kontaktach UE z Chinami. UE powinna wykorzystać powiązania między różnymi obszarami polityki i sektorami w celu wywierania większych nacisków na drodze do osiągnięcia własnych celów. (...)

- fragment komunikatu Komisji Europejskiej *UE-Chiny - perspektywa strategiczna* z 2019 roku.

SŁOWNICZEK

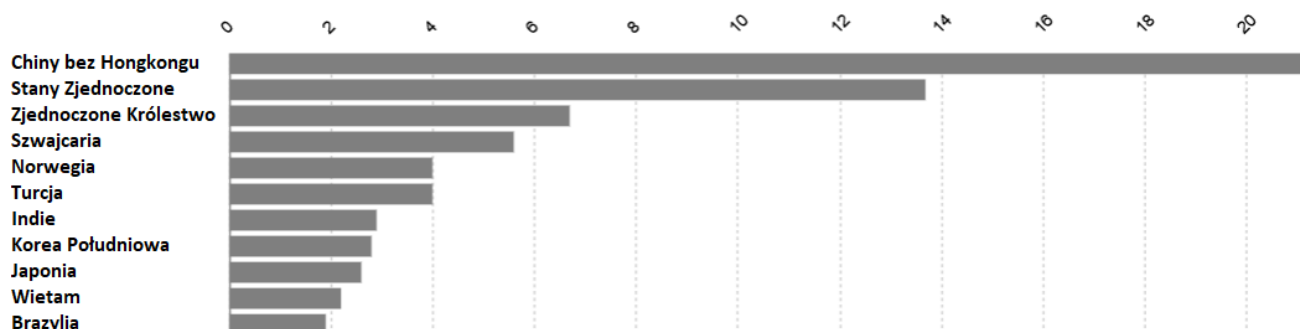
Instrumenty ochrony handlu – narzędzia, przy pomocy których Unia broni swoich producentów i swoich miejsc pracy przed zagraniczną konkurencją. Wyróżniamy środki antydumpingowe, środki antysubsydyjne i środki ochronne. **Środki antydumpingowe** służą do obrony, gdy dana zagraniczna firma sprzedaje produkt po cenie niższej niż na rodzimym rynku lub poniżej kosztów produkcji. **Środki antysubsydyjne** dotyczą sytuacji, gdy państwowy rząd wspomaga finansowo produkcję lub eksport danego towaru. **Środki ochronne**

stosowane są w przypadku nagłego wzrostu importu danego produktu do UE. Dają czas unijnym producentom na dostosowanie się do nowej sytuacji. Obecnie UE stosuje środki antydumpingowe i antysubsydyczne przeciwko 10 grupom produktów z Indii (pewnym produktom ze stali i żelaza, płytkom ceramicznym czy kablom światłowodowym). Indie stosują środki wobec 5 grup produktów z UE (m.in. produktom chemicznym). Aktualnie UE stosuje środki antydumpingowe i antysubsydyczne przeciwko 85 grupom produktów z Chin (np. folii aluminiowej w małych rolkach, papierowi dekoracyjnemu, pewnym produktom ze stali, ceramicznej zastawie stołowej i naczyniom kuchennym, mandarynkom, rowerom elektrycznym, okularom przeciwsłonecznym). Chiny stosują środki ochrony handlu przeciw 17 grupom produktów eksportowanych z UE (np. skrobi ziemniaczanej, niebielonemu papierowi workowemu, papierowi fotograficznemu, pewnym produktom chemicznym).

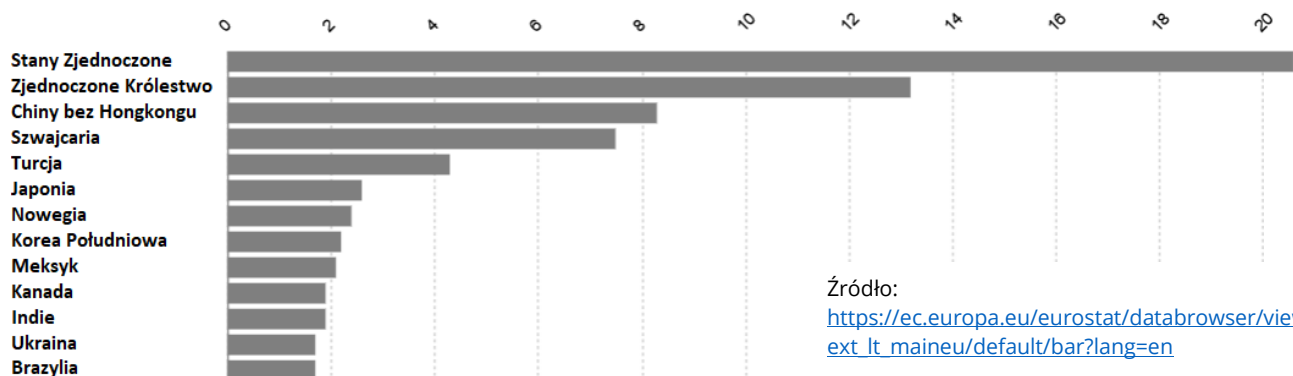
Wymuszenie ekonomiczne – w listopadzie 2023 roku Parlament i Rada przyjęły Rozporządzenie w sprawie ochrony Unii i jej państw członkowskich przed stosowaniem wymuszenia ekonomicznego przez państwa trzecie (*Anti-coercion Instrument, ACI*). Zgodnie z rozporządzeniem *wymuszenie ekonomiczne występuje wówczas, gdy państwo trzecie stosuje środek państwa trzeciego wywierający wpływ na handel lub inwestycje lub grozi jego zastosowaniem, aby zapobiec zaprzestaniu stosowania, zmianie lub przyjęciu określonego aktu przez Unię lub państwo członkowskie lub doprowadzić do zaprzestania stosowania, zmiany lub przyjęcia takiego aktu, ingerując tym samym w prawnie uzasadnione suwerenne wybory Unii lub państwa członkowskiego*. Inspiracją do zaproponowania tego rozwiązania prawnego było cła na stal z UE wprowadzone w 2018 roku przez administrację Donalda Trumpa, a zwłaszcza kroki podjęte przez Chiny wobec Litwy w 2021 roku (m.in. za zbliżenie Litwy z Tajwanem Chiny). Warto odnotować, że sankcje wobec państw będące elementem polityki zagranicznej przyjmowane są jednomyślnie. Tymczasem wymuszenie ekonomiczne – zaliczane do polityki handlowej – stwierdzane byłoby przez Radę UE większością kwalifikowaną, a konkretne środki reagowania przyjmować będzie Komisja (jeśli dialog nie przyniesie rezultatów). Komisja może np. wprowadzić lub zwiększyć cła, wykluczyć dostawców towarów lub usług z zamówień publicznych, utrudnić handel usługami lub inwestycje zagraniczne w UE, ograniczyć ochronę praw własności intelektualnej. Rozporządzenie zostało opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE 7 grudnia 2023 roku – w dniu szczytu UE-Chiny.

Nowy Jedwabny Szlak (inaczej **Jeden pas, jedna droga** lub **Inicjatywa Pasa i Szlaku**) – w 2013 roku chiński prezydent Xi Jinping wyszedł z inicjatywą Nowego Jedwabnego Szlaku, który miałby wariant lądowy i morski. Była to koncepcja gospodarcza, ale także element polityki zagranicznej - np. pozwalała na poszerzenie wpływów w krajach tranzytu, promowała Państwo Środka jako kraj nastawiony na współpracę. To także narzędzie polityki wewnętrznej, bo służyło rozwojowi centralnych i zachodnich prowincji Chin.

Pozaunijny handel wg partnera w 2024 roku (udział partnera w imporcie w %)

Pozaunijny handel wg partnera w 2024 roku (udział partnera w eksporcie w %)

Źródło:

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ext_lt_maineu/default/bar?lang=en